

ת"פ 35285/06 - מדינת ישראל נגד ותד עבד אל והאב

בית הדין האזרחי ל_labour Chifa

ת"פ 18-06-35285 ישראל נ' אל והאב
בפני כבוד השופט אסף הראל

בעניין: מדינת ישראל
ע"י ב"כ: עו"ד אנטואנט חניה

המואשימה

נגד

וتد עבד אל והאב
ע"י ב"כ: עו"ד סיף ותד

הנאשם

הכרעת דין

החליטתי לזכות את הנאשם מהעבירה שויוסה לו בסעיף 2(בז)(א) לכתב האישום.

1. בתקופה הרלוונטית לכתב האישום, שימש הנאשם מנהל עבודה באתר בניה בדרך יד לבנים בפרדס חנה-כרכור, שם נבנה מרכז מסחרי חדש (להלן - **האתר**). ביום 14.12.8 בוצעה באתר ביקורת של מפקחי משרד התעשייה, המסחר ותעסוקה (להלן - **המשרד**) (מאז שינה שם המשרד למשרד הכלכלה והתעשייה) (להלן - **ביקורת**).

2. לנטען בכתב האישום, במהלך הביקורת נמצא כי בוצעו על ידי הנאשם העבירות הבאות על פקודת הבטיחות בעבודה [נוסח חדש], התש"ל - 1970 (להלן - **הפקודה**): לא רשם בפנקס הכללי דין וחשבון על כל בדיקת פיגום שביצע באתר בתקופה מ- 14.12.8 ועד 3.9.14 ומשך לא הביא את הרישום לידיית מבצע הבניה - עבירה על הוראות תקנות 20(ב) ו- 20(ג) לתקנות הבטיחות בעבודה (עבודות בניה), התשמ"ח - 1988 (להלן - **התקנות**) וסעיפים 191, 221 ו- 222 לפకודת; לא התקין איזן יד ואיזן תיקון למניעת נפילת אדם ולוחות גלילים למניעת נפילת חומרים או ציוד בפתח שברצפת מפלס קומת הכניסה דרכו עובר תורן העגורן, במדרכת המעבר שבין רצפת מפלס קומת הכניסה לתורן העגורן, בפיגום שנמצא בקומת הכניסה של המבנה הדרומי, בפתחי החלונות שבקומת הבנים במבנה הדרומי, ברצפת המעבר המובילה לגרם המדרגות במבנה הצפוני, ובגרם המדרגות במבנה הצפוני - עבירה על הוראת תקנות 5 ו- 79 לתקנות וסעיפים 191, 221 ו- 222 לפוקודת; לא התקין בפתח מעבר צנרת ברצפת הקומה שבמבנה הדרומי, מכסה למניעת נפילת אדם, חומרים או ציוד שיובטח נגד החזמו המקרית מהמকום - עבירה על הוראות תקנות 5 ו- 79 לתקנות וסעיפים 191, 221 ו- 222 לפוקודת; לא דאג כי מדרכת מעבר שהותקנה בין רצפת מפלס קומת הכניסה לתורן העגורן, ושממנה עלול אדם ליפול לעומק העולה על שני מטרים, תוקן יכולות למטרה שלא יועדה ובאופן המונע התמוטטוותה, שבירתה המלאה או החלקית או נפילת אדם או חפץ ממנו - עבירה על הוראות תקנות 5

8(א) ו- 9(א) לתקנות וסעיפים 191, 221 ו- 222 לפקודה; ולא גדר את מדרכת המעבר על ידי אزن יד, אزن תיקון ולוחות רגליים למניעת נפילת אדם או חפץ ממנו - עבירה על הוראת תקנות 5 ו- 79 לתקנות וסעיפים 191, 221 ו- 222 לפקודה.

.3. פרט לעבירה שעניינה اي רישום בפנקס הכללי, כפר הנאשם ביותר העבירות שייחסו לו.

.4. מטעם התביעה העידו המפקחים שביקרו באתר במועד הביקורת; ופא מנצור ששימש בתקופה הרלוונטית במשרד כמפקח על העבודה (להלן - **מנצור**); יוסי מרבענט, מנהל תחוםWK ותאונות במינהל הבטיחות והבריאות התעסוקתית במשרד (להלן - **מרבענט**); גיל אורן, מפקח עבודה במשרד (להלן - **אורן**). כמו כן העיד מטעם התביעה כרים פיאד, ששימש באתר כמפקיל עגורן (להלן - **כרים**). מטעם ההגנה העיד הנאשם.

הביקורת

.5. במועד הביקורת ביקרו באתר המפקחים מנצור, מרבענט, אורן ואיהאב אליאס (עדות מנצור בעמוד 11 לפוטווקול; עדות מרבענט בעמודים 12 ו- 15 לפוטווקול).

.6. מרבענט ערך בעקבות הביקורת דז"ח פעולה שנכתב על ידו ביום הביקורת (מצג מ/29; עדות מרבענט בעמודים 13-12 לפוטווקול) (להלן - **דו"ח הפעולה**). הוא גם צילם במהלך הביקורת באתר תמונות (מצג מ/5; עדות מרבענט בעמוד 5 לפוטווקול) (להלן - **loth התצלומים**). בעקבות הביקורת פתח מרבענט - שהוא חוקר - בחקירה במהלך גבה הודעות, בגין מהנאשם. הודעת הנאשם נגבתה ממנו ביום הביקורת לאחר שהוזהר כי הוא חדש, בין היתר, ביצוע עבירות על הפקודה (מצגים מ/3, נ/4; עדות מרבענט בעמוד 21 לפוטווקול) (להלן - **הודעת הנאשם**). את מצאי החקירה סיכם בדו"ח חקירה (עדות מרבענט בעמודים 12 ו- 14 לפוטווקול; מצג מ/1) (להלן - **דו"ח החקירה**). אורן ערך במהלך הביקורת תרשומת בכתב יד (מצג נ/1) ועל בסיסה הוציא ביום 14.12.14 דז"ח ביקור (עדות אורן בעמוד 33 לפוטווקול; הסכם הצדדים בדבר הגשת דז"ח הביקור כראיה - בעמוד 31 לפוטווקול; מצג מ/35) (להלן - **דו"ח הביקור**).

.7. מרבענט הפנה בעדותו לדז"ח הפעולה וללוח התצלומים (ראו למשל עדות מרבענט בעמודים 19 ו- 26 לפוטווקול שם הוא מאמין דברים שרשם בדו"ח הפעולה; ועודתו בעמוד 17 לפוטווקול שם הוא מפנה ללוח התצלומים). גם אורן הפנה לדז"ח הביקור בעדותו ועמד על כך שהוא מדיוקן (עדות אורן בעמוד 33 לפוטווקול). מעודותם עליה שכל אחד מהם מאמין את תוכנם של המסמכים שערק. בcpf הפקו דז"ח הפעולה ולוח התצלומים לחילק מעודותם של מרבענט ונטמעו בה. גם דז"ח הביקור הפך לחלק מעודותם של אורן ונטמע בה (ע"פ 01/09 9969 פלוני נ' מדינת ישראל, פס' 14 (16.10.2006)).

.8. יש לייחס לתוכנם של דז"ח הפעולה ושל דז"ח הביקור משקל ניכר. ראשית, מדובר במסמכים שנוצרו ביום הביקורת, או על בסיס מידע שנרשם ביום הביקורת, וככאליה יש לייחס להם רמת דיוק גבוהה. שנית, הם נרשמו על ידי עובדי ציבור אשר אמונים על ביצוע ביקורות מהסוג זהה. לא הוכח כי למי שרשמו מסמכים אלו - מרבענט ואורן - היה

עמוד 2

מניע שגרם להם לרשום במסמכים מידע כזוב. שלישיית, תוכנן של דוח הפעולה ושל דוח הביקור, זוכה לעיגון מגרסתו של הנאשם. כך, למשל, הן בדוח הפעולה ובדו"ח הביקור נרשם, בין היתר, כי קיימת מדרכת מעבר לא מגודרת בה השתמש מפעיל העגורן וכי בחדר מדרגות במבנה מעבר לסופרמרקット חסר גידור לאורך כל מסלול המדרגות. הנאשם, בעדותו, אישר את קיומם של מצאים אלו באתר (עדות הנאשם בעמודים 45-47 לפרטוקול). רבייעת, על אמינותם של דוח הפעולה ושל דוח הביקור ניתן ללמידה גם מכירם שלא נכללו בהם רק מצאים המסבירים את הנאשם, אלא גם מצאים הפועלים לטובתו. כך, למשל, בדוח הפעולה עולה כי לא נעשו ניסיון להציג מצג לפי התקנת פיגומי הזקפים לקויה בכללותה, אלא תחת זאת נרשם לגבי הפיגום בחזית דרוםית במבנה המстроитель כי הוא "... נראה בסדר, מלבד אזני התקין לצד הקיר הרצפה השלישי". וכך, למשל, בדוח הפעולה עולה כי הנאשם שיתף פעולה עם החוקרים, למשל בהציג פנקס כללי. וכך, למשל, בדוח הביקור לא נעשו ניסיון להציג מצג כאלו כל העובדים באתר לא עברו הדראה בדבר סיכונים במקום העבודה, אלא נרשם שמדובר בחלק מהם. לתוכנן של דוח הפעולה ודוח הביקור - בכל הנוגע לליקויים שנמצאו באתר - אתייחס בהמשך, כאשר אבחן את סעיפי האישום הפרטוניים.

9. יש לייחס דיוק ואמינות גם ללוח התצלומים שערכ מרבענט. זאת מאחר ומדובר בצילומים שצולמו במועד הביקורת (עדות מרבענט בעמוד 13 לפרטוקול). אך יש להוסיף את העובדה שבתצלומים נראים מצאים שהה斗志 הודה בהם בעדותו. וכך, הוא אישר כי בתמונה מס' 15 נראית מדרכת מעבר לא מגודרת, בדיק שמי שניתן לראות מהתבוננות בתמונה והטייאור לצידה בלוח התצלומים (עדות הנאשם בעמוד 48 לפרטוקול).

האטר

10. במועד הביקורת, נבנו באתר שני מבנים: צפוני ודרומי. המבנה הצפוני תוכנן להיות מרכיב והמבנה הדרומי תוכנן להיות לצרכי מסחר. מדובר במבנים בני שתי קומות, כאשר לשניהם חניון תת קרקעי המשותף לשני המבנים. גובהם של המבנים הוא 12-10 מטרים. במועד הביקורת עבדו באתר 15 עובדים במגוון עבודות שכלי חיפוי אבן, ניקיון, אלומיניום וקידוחים ברצפה (עדות מרבענט בעמודים 13 ו- 19 לפרטוקול; סעיף 4.3 לדוח החקירה; תמונות 1, 2 ו- 15 ללוח התצלומים; עדות הנאשם בעמוד 45 לפרטוקול).

רישום בפנקס הכללי

11. מנהל עבודה מחויב לבדוק כל פיגום ממנו עשוי לעול אדם ליפול לעומק של שני מטרים ומעלה, לפני תחילת השימוש בו וגם לאחר מכן. זאת כדי לעמוד על יציבותו של הפיגום ועל התאמתו לתכילת שלה ועוד. בדיקות אלו יש לתעד בפנקס הכללי, שהוא פנקס המתנהל באתר העבודה (להלן - **הפנקס**) (תקנה 20 לתקנות; סעיף 198 לפקודה).

12. הנאשם הודה בבית הדין, בתשובה לאישום, בכך שלא רשם בפנקס דין וחשבו על כל בדיקת פיגום שביצע באתר בתקופה 3.9.14-8.12.14 (עמוד 4 לפרטוקול שורות 22-23). הודהו של הנאשם עולה בקנה אחד עם עותק מהפנקס שם נרשמה בדיקה אחרונה של פיגומים ביום 3.9.14 (מוחץ מ/25; עדות הנאשם בעמוד 52 לפרטוקול). יוטעם שהה斗志 לא הושם באי בדיקת הפיגומים, אלא רק באי תיעוד הבדיקות בפנקס. משכך, אני מרשים אותו בעבירה של אי תיעוד בפנקס של בדיקות פיגומים בתקופה מ- 3.9.14 ועד 8.12.14, עבירה על תקנה

20(ג) לתקנות וסעיפים 191, 221 ו- 222 לפיקודה.

מדרכת המעבר שבין רצפת מפלס בקומה הcnisa לתוון העגורן

13. בעת שמתקיים באתר מדרכת מעבר, יש לעשות זאת בצורה שתמנע את התמוטטותה, שבירתה או נפילת אדם ממנה. בנוסף, במדרכת מעבר שממנה עלול אדם ליפול לעומק העולה על שני מטרים, יש להתקין גידור של און יד, און תיקון ולוחות רגליים (תקנות 8(א) ו- 9(א) לתקנות). על הנאשם, כמויה עבודה באתר, מוטלת החובה למלא אחר הוראות אלו של התקנות (תקנה 5 לתקנות).

14. מעדתו של מרבעט עלה כי בסמוך למבנה הדרומי - שיועד לצרכי מסחר - הוצב עגורן צרייה. בסיסו הונח ברצפת החניון. התוון שלו עלה ממש כלפי מעלה, וuber דרך פתח ברצפת בטון ששימשה כרצפת כניסה לבנייה. בין תוון העגורן ובין רצפת הכניסה הוצבה מדרכת מעבר מעץ ששימשה את העורנאי כדי לעבור בין העגורן ובין רצפת הכניסה. מדרכת המעבר לא הייתה מגודרת בצדיה כדי למנוע נפילה, ובכך נוצר סיכון לנפילה לעומק של 2.8-3 מטרים, היינו לתוך רצפת החניון. לא רק שמדרכת המעבר לא הייתה מגודרת, אלא היא הייתה מוצבת כך שכוללה הייתה להתנתק ממקום התקינה או להתרומט, שכן לא הייתה קשורה לתוון העגורן (עדות מרבעט בעמוד 16 לפרטוקול). גרסתו של מרבעט מקובלת עלי שכן היא זוכה לחיזוק מתונות בלוח התצלומים (תמונה 15-10 לוחות התצלומים); מכרת בדו"ח הביקור (סעיפים 2.2.1 ו- 2.5.1 לדוח הביקור) וגם בדו"ח הפעולה. כרים, בעדותו, תמן בגרסתו של מרבעט. כרים ציון כי הוא זה שהתקין את מדרכת המעבר בין הרצפה ובין תוון העגורן. הוא אישר שהגובה בין רצפת החניון למדרכת המעבר היה 3-2.8 מטרים. הוא אישר גם שבויום הביקורת מדרכת המעבר לא הייתה מגודרת. הוא ציון כי מדרכת המעבר הייתה בשימוש שלושה חודשיים לפני מועד הביקור, ולא פורקה עד אז (עדות כרים בעמודים 38-37 לפרטוקול).

15. הנאשם הודה כי במועד הביקורת הייתה קיימת מדרכת המעבר וכי זו לא הייתה מגודרת למניעת נפילה ממנו וכי עלולה הייתה להתרומט. הודה צו ניתנה בעדותו של הנאשם בבית הדין (עדות בעמודים 47-48 ו- 50 לפרטוקול). היא גם ניתנה בהודעתה הנאשם (עמוד 21 לועתק המוקלד של ההודעה). יש לקבל הודה חוץ זו (סעיף 12 לפקודת הראות [נוסח חדש], התשל"א - 1971) (להלן - **פקודת הראות**) שכן שוכנעתו כי ההודה נמסרה מרצון ואין טענה שנגבטה תוך הפעלת לחץ כלפיו של מרבעט שגביה אותה; מדובר בהודאת חוץ של נאשם שנמסרה לאחר זהה הזהר כי הוא חשוד בכך שאפשר למפעיל העגורן להשתמש במדרכת המעבר מבלי שהיא מגודרת למניעת נפילה מגובה ומבלית שהיא מוחזקת; וחיזוק להודאת חוץ זו - בוגדר דבר מה נוסף - ניתן למצוא בעדות הנאשם בבית הדין, בתמונות בלוח התצלומים ובעדות של כרים.

16. אני קובע כי עובר למועד הביקורת, מדרכת המעבר הייתה מותקנת באתר במשך שלושה חודשים. בתקופה זו היא לא פורקה. כך העיד כרים (עדותם בעמודים 37-38 לפרטוקול), ומצאתו מקום לייחס משקל ניכר לעדותו. הטעם לכך הוא שכרים לא ניסה להציג מצג המרחיק אותו מהתקנת מדרכת המעבר. כך, הוא אישר כי הוא עצמו התקין אותה. כך, הוא אישר גם כי הנאשם אמר לו שאין זה נכון לעולות לעגורן באמצעות מדרכת המעבר אלא על כרים לעשות זאת מהבסיס של המנוון למיטה וכי על כרים לפרק את מדרכת המעבר (עדות כרים בעמוד 38 לפרטוקול). איןני מקבל את גרסתו של הנאשם כי פירק את מדרכת המעבר מספר פעמים וכי כרים שב והתקין אותה מחדש (עדות הנאשם בעמודים 49-50 לפרטוקול; הודעתה הנאשם, עמוד 21 לועתק המוקלד). ראשית, הגרסה אינה

עליה בקינה אחד עם גרסת כרים. כאמור, כרים לא ניסה להציג מצג שווה המרחיק אותו מהתקנה מדרכת המעבר. לו אכן פורקה מדרכת המעבר על ידי הנאשם וכרים חזר להתקינה, לא ברור מדוע יבחר כרים להציג מצג שווה דווקא בעניין זה, בעוד שביתר העניינים לא הסתייר את העובדה שהוא שהתקין את מדרכת המעבר והשתמש בה למרות הוראת הנאשם. שנית, במועד הביקורת מדרכת המעבר הייתה בשימוש, דבר המחזק את גרסת כרים כי המדרכה לא פורקה בשום שלב לפני כן. איינני מקבל את גרסת כרים כי מדרכת המעבר הייתה מגודרת בעבר (עדות כרים בעמוד 37 לפרוטוקול): גרסה זו לא עליה בקינה אחד עם העובדה שבמועד הביקורת לא הייתה מדרכת המעבר מגודרת. בנוסף, הנאשם - בעדות ובהודעתו - לא העלה גרסה כי מדרכת המעבר הייתה מגודרת בשלב כלשהו שלפני מועד הביקורת (עדות הנאשם בעמוד 47 לפרוטוקול; עמוד 21 להודעתו המוקלדת).

17. הנאשם היה מודע לקיומה של מדרכת המעבר; אך שאינה מגודרת ואינה מחזקת CIAOT; וכי כרים משתמש בה. הוא היה מודע לסיכון שבכך, והדבר גרם לו להורות לכרים להפסיק להשתמש במדרכת המעבר. הנאשם הודה בכל עדותו (עדות הנאשם בעמודים 50-49 לפרוטוקול). הוא גם הודה בכך בהודעתו (עמוד 21 לעותק המוקלד), מההוויה הودאות חזץ שיש לקבלה כראיה, מהטעמים שפורטו לעיל ובשל כך שקיים דבר מה נוסף בעדותו של הנאשם ובעדותו של כרים.

18. הנאשם לא יצא ידי חובה בכך שהוא לחייב מישימוש במדרכת המעבר. הטעם לכך הוא שכרים התעלם מכך והמשיכו להשתמש בה. כאמור, מדרכת המעבר לא פורקה. היה על הנאשם לוודא שמדרכת המעבר מפורקת, דבר שלא נעשה. ככל שכרים לא פעלו לפי הנסיבות הנאותם, ועל אף הנסיבות אלו המשיך להשתמש במדרכת המעבר, היה על הנאשם לפעול מול מעסיקיו של כרים ומול מבצעת הבניה, על מנת שאלה יפסיקו את העסקתו של כרים ככל שימוש להתעלם מהוראות הנאשם. הדבר לא נעשה על ידי הנאשם.

19. לאור זאת אני קובע כי בתקופה של שלושה חודשים עבר למועד הביקורת התקינה בין תורן העגורן ובין רצפת הכניסה מדרכת מעבר מעץ ששימשה את כרים כדי לעبور בין העגורן ובין רצפת הכניסה. מדרכת המעבר לא הייתה בשום שלב מגודרת בצדיה למניעת נפילה, ובכך נוצר סיכון לנפילה לעומק של 3-2.8 מטרים, היינו לטור רצפת החניון. מדרכת המעבר הוצאה כך שיכולה היתה להתנתק ממיקומ התקינה או להתמוטט, שכן לא היתה קשורה לתורן העגורן. הנאשם היה מודע לקיומה של מדרכת המעבר והסיכון שבו. הוא היה מודע לכך שכרים משתמשים בה. הוא הורה לכרים לחדול מלהשתמש בה, אך כרים לא מילא אחר הוראות הנאשם. הנאשם לא נקט בפועל נוספת נוספת להסרת הסיכון הכרוך בשימוש במדרכת המעבר כגון פירוקה או הפעלת סנקציות על כרים באמצעות מעסיקיו של כרים. בכך הפר הנאים את הוראת תקנות 8(א) ו- 9(א) לתקנות. מדובר בעבירה על הוראות הפקודה (סעיפים 191 ו- 219 לפוקודה). עבירה זו היא עבירה מסווג אחירות קפידה והוא אינה דורשת הוכחת מחשבה פלילית או אף מודעות. הנTEL הוא על הנאשם להראות שנגה ללא מחשבה פלילית ולא רשלנות וכי עשה את כל שניtan כדי למנוע את העבירה (ע"פ (ארצ) 1002/04 **רצלול בע"מ נ' מדינת ישראל**, פס' 7 (27.3.2006); ע"פ (ארצ) 10-10-08-50155-08-04 **חברת השמירה בע"מ נ' מדינת ישראל**, פס' 26-28 (6.11.2012); ע"פ (ארצ) 16-06-06-53735-14.9.2018 (14.9.2018); סעיף 22 לחוק העונשין, התשל"ז - 1977). מעבר לדרוש - גם אם יקבע כי מדובר בעבירה הדורשת יסוד נפשי של מודעות - בעניינו יש לומר כי מתקנים בנאים יסוד המודעות, שכן הנאשם היה מודע לקיומה של מדרכת המעבר והסיכון הכרוך בה ויש לקבוע כי הוא לא עשה את כל שניtan כדי למנוע את העבירה. על כן - מכח סעיף 219(א) לפוקודה - אני מרשים את הנאשם בעבירה לפי תקנות 8(א) ו- 9(א) לתקנות.

הפתח שברצפת מפלס קומת הכניסה דרכו עובר תורן העגורן

20. בכתוב האישום הואשם הנאשם שלא גרם לכך שייתקנו אزن יד ואZN תיכון בפתח שברצפת קומת הכניסה דרכו עובר צricht העגורן (סעיף 2(ב)(א) לכתב האישום). העגטי למסקנה שיש לזכות את הנאשם מעבירה זו שיוכסה לו. כמו טעמים לכך. ראשית, מרביתן לא העיד על ליקוי זהה. שנית, הליקוי הנטען לא נזכר בדו"ח הביקור וגם לא בדו"ח הפעולה. שלישיית, בלוח התצלומים (תמונה מס' 11-14) ניתן לראות כי הפתח האמור מגודר. לכך יש להוסיף כי כעולה מהודעתה הנאשם, הוא לא הזהר כי הוא חשוד בעבירה בעין זה וגם לא נשאל על כך.

פיגום בקומת הכניסה של המבנה הדרומי

21. בעת שמתליקנים באתר פיגום, יש להבטיח כי יותקנו בו אZN יד, אZN תיכון ולוחות רגליים כדי למנוע נפילת אדם, חומרים או ציוד ממנו על הנאשם, כמו כן עבודה באתר, מוטלת החובה למלא אחר הוראה זו של התקנות (תקנות 5 ו- 79 לתקנות).

22. מעודתו של מרביתו עולה כי בצד הדרומי הותקן פיגום זקפים לאורך כל אותה חזית. מדובר בפיגום בן חמיש רצפות, אחת מעל השניה, בגובה כולל של 10-12 מטרים, לגובה המבנה. בקומת השכשית של הפיגום, בצד הצמוד למבנה, לא נבנה קיר בצורה רצופה, אלא היו בקיר פתחים, כך שמי שעמד על אותה רצפת פיגום יכול היה ליפול דרכם לתוך המבנה מגובה של חמישה מטרים. זאת בשל אי גידור רצפת הפיגום בקומת השכשית בצד הפונה לקיר המבנה (עדות מרביתן בעמודים 16-17 לפרטוקול). גרסתו של מרביתן מקובלת עלי, עת שהיא זוכה לחיזוק מתמונות בלוח התצלומים (תמונה 6-4) מהם ניתן לראות בבירור כי רצפת הפיגום אינה מגודרת בצד הנושך למבנה וכי מי שעומד על רצפת הפיגום עלול ליפול ממנה לתוך המבנה מגובה התואם את הערכתו של מרביתן בעודתו. לכך יש להוסיף כי בדו"ח הפעולה צוין במפורש הליקוי של חוסר בגידור לצד קיר הרצפה השכשית בפיגום בחזית הדרומית במבנה המסחרי - שהוא המבנה הדרומי. גם בכך יש לחזק את גרסת מרביתן בעודתו. בדו"ח החקירה צוין מרביתן כי בפיגום חסר גידור אZN יד ואZN תיכון, בצד הפונה לקיר (סעיף 4.3.7(א) לדו"ח החקירה).

23. הנאשם אישר בעודתו כי היה מקום להתקין ברצפת הפיגום "לוח אמצע" כדי למנוע נפילת דרך הפתחים בקיר. הוא הסביר כי אZN צזה הותקן אלא שכנראה הוסר על ידי אנשי האבן שעבדו שם. הנאשם לא שלל שקיים שם סיכון לנפילה מגובה העולה על שני מטרים (עדות הנאים בעמודים 50-51 לפרטוקול). בהודעתו, העלה הנאשם גרסה דומה לפיה היה גידור בצד הפנימי של רצפת הפיגום השכשית, אלא שכנראה עובדי חיפוי האבן, שעובדים מזה שבוע, הסירו אותו (עמוד 17 להודעה המוקלדת של הנאשם). זו הודאת חזק שיש לקבלה כראיה, מהטעמים שפורטו לעיל ובשל כך שקיים דבר מה נוסף בעודתו של הנאשם ובלוח התצלומים המעיד על היעדר גידור.

24. אני קובע כי הנאשם היה מודע לכך שברצפת הפיגום השכשית, בצד הדרומי של המבנה הדרומי, היה חסר גידור של אZN יד ואZN תיכון, בצד הפונה לקיר. על כך ניתן ללמוד מהעובדת שהנתן ערך באתר מדי יום 2-3 סיורים במטרה לבדוק שהעובדת מתבצעת בצורה בטוחה. הדגש בבדיקה הושם על ידו באופן מוקומות באתר בהם עובדים פעילים (עדות הנאשם בעמוד 45 לפרטוקול). הפיגום הוא בדיקת מקום שזכה. במקרה אלו, אך סביר שראה את היעדר הגידור בפיגום. ככל שנקונה טענת הנאשם כי עובדי חיפוי האבן הם שהסירו את הגידור, הרי בהינתן שאלה

עבדו במקומם מזה שבוע עובר למועד הביקורת, היה לנאשם זמן מספיק לראות את היעדר הגידור. הנאשם לא העלה בגרסתו - לא בעדותו ולא בהודעתו - טענה שלא היה מודע להיעדר הגידור. אין טענה שהגידור הוסר רק ביום הביקורת. זאת ועוד. טענתה הנאשם כי עובדי חיפוי האבן הם שהסירו את הגידור, לא הוכחה. בהודעתו ציין הנאשם כי "כנראה" הם אלה שהסירו את הגידור. הוא לא יכול היה להסביר שם איזה מניע היה לאוותם עובדים להסיר את הגידור. גם אם נכוונה הטענה, אין בכך כדי לגרוע מאחריותה הנאשם: היה עלייו לוודא כי מותקן גידור בפיגום, וככל שהוא הוסיף את החזרתו לאalter. זאת לא עשו הנאשם. בכך יצר סיכון לעובדי חיפוי האבן, סיכון שנמשך שבועיים - והוא משך זמן עובודתם על הפיגום עובר למועד הביקורת. בנסיבות אלו, לא חל פגם בכך שמרבנטן לא חקר את עובדי חיפוי האבן בנוגע לגורסתה הנאשם כי מי מהם הסיר את הגידור, שכן אף אם נכוונה הגרסה, היא אינה מאיצנת את מחדרו של הנאשם.

25. לאור זאת אני קובע כי ברצפה השלישית של הפיגום בחזית הדромית במבנה הדромוי, מצד הפונה לקיר שבו פתחים, לא הותקנו אזון יד ואזון תיקון. בכך נגרם סיכון לנפילה של מי שעמד על אותה רצפת פיגום דרך הפתחים לתוך המבנה מגובה של חמישה מטרים. בפיגום בוצעה עבודה של פועלם במשך שבוע, ללא גידור כזה. הנאשם היה מודע להיעדר הגידור בפיגום. הוא לא נקט בפעולות להתקנת גידור באותו פיגום. בכך הפר הנאשם את הוראת תקנה 79 לתקנות. מדובר בעבירה על הוראות הפקודה (סעיפים 191 ו- 219 לפניה). עבירה זו היא עבירה מסווג אחירותי לפידיה והיא אינה דורשת הוכחת מחשבה פלילית או אף מודעות. הנטול הוא על הנאשם להראות שנגה ללא מחשبة פלילית ולא רשלנות וכי עשה את כל שניtan כדי למנוע את העבירה. מעבר לכך - גם אם יקבע כי מדובר בעבירה הדורשת יסוד נפשי של מודעות - בעניינו יש לומר כי מתקיים בנאשם יסוד המודעות, שכן הנאשם היה מודע להיעדר הגידור ויש לקבוע כי הוא לא עשה את כל שניtan כדי למנוע את העבירה. על כן - מכח סעיף 219(א) לפניה - אני מרשע את הנאשם בעבירה לפי תקנה 79 לתקנות.

פתרונות החלוגנות שבકומת הביניים במבנה הדромוי

26. חל בקיר שפטו התחתונה נמוכה מ-90 סנטימטרים מעלה לרצפה, שדרכו עשוי אדם ליפול לעומק העולה על שני מטרים, יש לגדר באזון יד ובאזור תיקון מתאים ובחזק נאות. על הנאשם, כמנעל עבודה באתר, מוטלת החובה למלא אחר הוראה זו של התקנות (תקנות 5 ו- 80 לתקנות).

27. בעודתו הסביר מרבנטן כי בקיר החיצוני שבקומת הביניים במבנה הדромוי היו פתיחים. הסף התחתון של אותם פתיחים היה נמוך מגובה של 90 ס"מ מהרצפה, דבר שיצר סיכון לנפילה של עובדים דרך הפתח החוצה מגובה העולה של שני מטרים. בשל כך היה מקום לגדר פתיחים אלו באזוני יד, דבר שלא נעשה (עדות מרבנטן בעמוד 17 לפוטווקול). גרטסו של מרבנטן בעודתו זוכה לחיזוק מלאות התצלומים (צילומים מס' 10, 12 ו- 21) בהם ניתן לראות את הפתוחים בקיר, העובדה שהסף התחתון שלהם נמוך וקרוב לרצפה, וכי אינם מגודרים בצורה כלשהי. קיומו של הליקוי מוצא ביתי גם בדוח החקירה (סעיף 4.3.7(ה) לדוח החקירה).

28. הנאשם בעודתו אישר כי בקיר קומת הביניים היו שני פתיחים שפטם התחתונה נמוכה מ- 90 ס"מ מהרצפה. הוא אישר שהיו חסרים שם אזוני יד. לטענתו, הותקן שם בעבר גידור, אך כנראה מישחו הוציא את הגידור. הוא אישר שביום הביקורת לא עבדו באותו מקום הרבה אנשים, אולי אנשי נקיון (עדות הנאשם בעמודים 46 ו- 51 לפוטווקול). יש לקבוע כי מדובר בהודאה בכך שהפתוחים בקיר בקומת הביניים דרשו גידור של אזון יד, וגידור כזה לא

היה קיים. אני דוחה את טענת הנאשם כי גידור צזה הותקן שם בעבר, אך מאן דהוא הסיר אותו. זו טענת הגנה בעלהמה, שאינה סבירה וגם לא הוכחה. ראשית, לא ברור איזה אינטראס היה למאן דהוא להסיר את הגידור מהפתחים בקירות. שנית, הנאשם אישר בעדותו כי ביקר והסתכל כל הזמן באותו מקום - במסגרת הסיורים שערך באתר - כך שגם נוכנה הייתה הטענה שבבעבר הותקן גידור, אך זה הוסר על ידי מאן דהוא, אך סביר היה לצפות שהנפטר יפעל להשבת הגידור למקוםו. הדבר לא נעשה ויש בכור להחליש מהגרסה כי בעבר גודרו הפתחים.

29. לאור ביקוריו התקופים של הנאשם באותו מקום, יש לקבוע כי היה מודע להיעדר הגידור. הנאשם אישר גם בעדותו כי היה צריך בגידור הפתחים, ואין טענה שבזמן אמרת לא היה מודע לכך. עוד אני קובע, כי אי התקנת הגידור בפתחים בקירות סיינה את העובדים באתר. זאת לאחר ולא מדובר היה באזור באתר של עובדים לא הייתה גישה אליו. אף הנאשם לא טען זאת בעדותו, אלא רק טען שלא עבדו שם הרבה עובדים, אולי אנשי נקון.

30. לאור זאת אני קובע כי בquier החיצוני שבמבנה הבניינים במבנה הדרכומי היו פתחים, בעלי סף תחתון נמוך מגובה של 90 ס"מ מהרצפה, שחוoba היה לגדרם באזן יד. גידור צזה לא היה קיים ובכור נוצר לעובדים סיכון לנפילה דרך הפתח החוצה מגובה העולה של שני מטרים. הנאשם היה מודע להיעדר הגידור בפתחים בquier. הוא לא נקט בפעולות להתקנת גידור שם. בכר הפר הנאשם את הוראת תקנה 80 לתקנות. מדובר בעבירה על הוראות הפקודה (סעיפים 191 ו- 219 לפకודה). עבירה זו היא עבירה מסווג אחראיות קפידה והיא אינה דורשת הוכחת מחשבה פלילית או אף מודעות. הנטול הוא על הנאשם להראות שנגаг ללא מחשبة פלילית ולא רשלנות וכי עשה את כל שניית כדי למנוע את העבירה. מעבר לדריש - גם אם יקבע כי מדובר בעבירה הדורשת יסוד נפשי של מודעות - בעניינו יש לומר כי מתקנים בגיןם יסוד המודעות, שכן הנאשם היה מודע להיעדר הגידור ויש לקבוע כי הוא לא עשה את כל שניית כדי למנוע את העבירה. על כן - מכח סעיף 219(א) לפוקודה - אני מרשיע את הנאשם בעבירה לפי תקנה 80 לתקנות.

31. לציין כי בכתב האישום, פרט ב', לא נזכרה תקנה 80 לתקנות ברשימת הוראות החיקוק לפיהן מואשם הנאשם. המאשימה ראתה בא התקנת הגידור בפתחים בquier ככך המוסדרת בתקנה 79 לתקנות, אף שתקנה זו אינה עוסקת בחלל בquier. חרבף זאת, אין בהשמטה זו כדי להביא לזכוי הנאשם מעבירה זו. זאת לאחר ומדבר באשמה שהנפטר האשם בה במפורש בחלק העובדתי של כתב האישום (סעיף א(ב1)(ד) לכתב האישום)DOI בכר (השו: סעיף 184 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשנ"ד - 1984). מעבר לדריש, לנפטר ניתנה הזדמנות סבירה להתגונן בהליך מפני ההאשמה בעבירה זו, והוא התיחס אליה בעדותו, וביטהו מפורש לליקוי ניתן למצוא בלוח התצלומים שעמד לעין הנאשם במסגרת הגנתו בהליך כאן.

गרם המדרגות במבנה הצפוני

32. במסלול מדרגות ובמדרונות מעבר שבמסלול המדרגות, חוות להתקין גידור של אוזן יד ואוזן תיקון כדי למנוע נפילה של אדם מגובה העולה על שני מטרים. על הנאשם, כמנהל עבודה באתר, מוטלת חוות למלא אחר הוראה זו שבתקנות (תקנות 5 ו- 79 לתקנות).

33. מרבית העיד כי במועד הביקורת נכנס מהגג לבנייה הצפוני דרך דלת שלא היה חסום. מיד לאחר

פתח דלת זו, הייתה רצפת ביניים שהובילה למסלול מדרגות. הן רצפת הביניים והן מסלול המדרגות לא היו מגודרים למניעת נפילת אדם מגובה העולה על שני מטרים (עדות מרבענט בעמוד 17 לפרוטוקול). גרסת מרבענט מקובלת עלי עת שהיא זוכה לחיזוק מתונות בלוח התצלומים (תמונה 30-26) שם ניתן לראות כי הכניסה לרצפת הביניים ומסלול המדרגות אינה חסומה; וכי רצפת הביניים ומסלול המדרגות אינם מגודרים בצורה כלשהי, באופן היוצר סיכון לנפילת אדם מגובה העולה על שני מטרים. אזכור לילקו זה ניתן למצוא גם בדי"ח הפעולה וגם בדי"ח החקירה (סעיף 4(ח) לדי"ח החקירה).

34. בנוסף אישר הנאשם כי מסלול המדרגות ורצפת המעבר לא היו מגודרים. הוא טען כי פתח הכניסה לאווטו מקום נחסם על ידי בעוקות ובדיקטים, שכן מדובר במסלול מדרגות שלא נעשו בו שימוש והפתח אליו אמר היה להיות חסום. מישו, לטענתו, הסיר את החסימה (עדות הנאשם בעמודים 45-46 ו- 51 לפרוטוקול). זו גם הייתה גרסת הנאשם בהודעתו, שם אישר כי חדר המדרגות לא היה מגודר וכי פתח הכניסה אליו היה פתוח. הוא הסביר זאת בכך שהכניסה לאווטו חדר מדרגות הייתה חסומה בקרשים ודיקט, שעליום בלוקים, עד לפני שבוע והעובדים ניקו את הקומה לפני שבוע וכונראה לקחו את הבלוקים. הוא ציין גם שהוא לא עבר במקום כל הזמן. הוא אישר כי היה מקום לסגור את הפתח בצורה קבועה וכי אינו יודע למה הוא פותח (עמודים 16-17 לנוסח המקלד של הודהה הנאשם). זו הודהה חז שיש לקבללה כראיה, מהטעמים שיפורטו לעיל - לרבות העובדה שהנפטר הוזהר במפורש כי הוא חשוד בעבירה של אי-גידור במסלול המדרגות - ובשל כך שקיים דבר מה נוסף בלוח התצלומים המעיד על העדר גידור.

35. אני דוחה את גרסת הנאשם כי חסם את פתח הכניסה לגורם המדרגות. מדובר בגרסת הגנה שתכליתה להמעיט מאחריות הנאשם בשל אי-גידור במסלול המדרגות ורצפת המעבר. מדובר בטענת הגנה בעלמה שלא הוכחה. במועד הביקורת לא היה פתח הכניסה חסום. הכניסה למסלול המדרגות ורצפת המעבר הייתה חופשית. כך מודה הנאשם וכן גם עולה מעדות מרבענט. בנסיבות אלו, הנטל על הנאשם להוכיח כי במועד מוקדם לביקורת היה הפתח חסום. הוא לא הוכיח זאת. כך, למשל, לא ברור اذا אינטרס היהelman דהוא להסיר את בעוקות והדיקטים שהנפטר טוען שהותקנו כדי לחסום את הפתח. הטענה של הנאשם בהודעתו כי עובדיenkion פינו מהמקום בלוקים שהיו חלק מחסימת הפתח - לא הגיונית שכן הבלוקים אמורים היו לשמש לחסימת הכניסה ולא היו בגדר פסולת בניה. זאת ועוד. במועד הביקורת היה פתח הכניסה פניו למגרי (עדות מרבענט בעמוד 18 לפרוטוקול; תמונה מס' 26 ו- 29). לא נותרו עליו שאריות של חלקו מעוקות ודיקטים, והדבר אף הוא מחייב מגשתו של הנאשם כי במועד כלשהו בעבר היה הפתח חסום.

36. אני דוחה את גרסת הנאשם בהודהה (עמוד 17 לנוסח המקלד של ההודהה) לפייה ידע על הסרת חסימת הפתח רק במועד הביקורת. קבועתי כבר כי הפתח מעולם לא נחסם. בנוסף, גרסת הנאשם כי ידע על כך רק במועד הביקורת לא עולה בקנה אחד עם טענתו בהודעתו לפיה הוא כל הזמן מסתובב בבניין ומסתכל על פתחי הבניין. הנאשם לא טען כי לא היה מודע לקיומו של פתח זה בבניין או כי לא כלל אותו בסירויו באתר. בנסיבות אלו, בהם הפתח לא נחסם מעולם, אני מוסיף וקבע כי הנאשם ידע עוד לפני מועד הביקורת כי הפתח אינו חסום, אך הוא לא נקט בפעולות לחסימתו.

37. התוצאה היא שמסלול המדרגות בין היצוני ורצפת ביניים שהובילה למסלול מדרגות זה - לא היו

מוגדרים באZN יד ובAZN תיקון. בכך נגרם סיכון לנפילת אדם מגובה העולה על שני מטרים. הנאשם היה מודע להיעדר גידור זה. הוא לא נקט בפעולות להתקנת גידור. בכך הפר הנאשם את הוראת תקנה 79 לתקנות. מדובר בעבירה על הוראות הפקודה (סעיפים 191 ו- 219 לפకודה). עבירה זו היא עבירה מסווג אחראית קפידה והיא אינה דורשת הוכחת מחשבה פלילתית או אף מודעות. הנטול הוא על הנאשם להראות שנ gag ללא מחשبة פלילתית ולא רשלנות וכי עשה את כל שניtin כדי למנוע את העבירה. מעבר לכך - גם אם יקבע כי מדובר בעבירה הדורשת יסוד נפשי של מודעות - בעניינו יש לומר כי מתקנים בנאים יסוד המודעות, שכן הנאשם היה מודע להיעדר הגידור ויש לקבוע כי הוא לא עשה את כל שניtin כדי למנוע את העבירה. על כן - מכח סעיף 219(א) לפוקודה - אני מרשים את הנאשם בעבירה לפי תקנה 79 לתקנות. יש לראות באז גידור רצפת הבינויים ומסלול המדרגות - כעבירה אחת. זאת מאחר ומדבר באז גידור של מקום המהווה ייחידה אחת מובחנת באתר.

פתח מעבר צנרת ברצפת הקומה שבמבנה הדרומי

38. מסביב לפתח ברצפה יש להתקין AZN יד ואZN תיקון מתאימים ובחזק נאות למניעת נפילת אדם, או להתקין מכסה בעל חזק מתאים למניעת נפילת אדם, חמורים או ציז, שיובטה נגד החזתו המקראית מהמקום ולא יהווה מכשול על הנאשם, כמויל עבודה באתר, מוטלת החובה למלא אחר הוראה זו שבתקנות (תקנות 5 ו- 79 לתקנות).

39. מרביתן בעדותו ציין כי במועד הביקורת ראה במבנה הדרומי פתח ברצפה שמידתו 48 ס"מ על 70 ס"מ, המיועד לשמש למעבר צנרת. הפתח לא היה מוגדר וגם לא מכוסה, באופן שיצר סיכון לנפילת אדם דרכו מגובה העולה של שני מטרים, לעבר הקומה שמתחת. הוא ציין שהפתחים ברצפה נצפו בקומה הראשונה אולם בדו"ח החקירה ובדו"ח הפעולה צוין שהדבר היה במקומה השני. יש לקבוע כי דו"ח הפעולה ודו"ח החקירה מדוייקים יותר בעניין זה, שכן נערכו במועד שקדם למועד העדות בבית הדין. גרסתו של מרביתן בדבר קיומם של הפתחים הללו מוגדרים ולא מכוסים ברצפה מקובלת עלי מאחר והוא זוכה לחיזוק מלאה התצלומים (תמונה מס' 16-20) שם ניתן לראות את מידות הפתחים ואת העובדה שאינם מוגדרים או מכוסים. קיומו של הליקוי נזכר גם בדו"ח הפעולה ובדו"ח החקירה (סעיף 4.3.7 (ד) לדו"ח החקירה).

40. בעדותו ציין הנאשם כי הפתח היה מכוסה במשטח, וכנראה שאנשי הנקיון שניצקו שם הסירו אותו. לגרסתו, מאחר והפתח צר ופינתי, הוא אינו מסוכן עד כדי כך (עדות הנאשם בעמוד 51 לפרטוקול). אני דוחה גרסה זו. היא לא הוכחה. במועד הביקורת לא היה הפתח ברצפה מכוסה כלל. משכך, הנטול להוכיח אחרת מוטל על הנאשם, והוא לא עמד בנטול זה. מעבר לכך, לא ברור מדוע אנשי הנקיון ייסרו כסוי מפתח, באופן שיגרום סיכון לאחרים. בנוסף, אני קובע כי מידתו של הפתח הם ככל האפשר יכול ליפול דרכו מגובה העולה על שני מטרים. סיכון זה לא מופחת רק בשל היותו של הפתח ממוקם באזורי צדי.

41. לאור זאת אני קובע כי הפתח ברצפה לא היה מוגדר וגם לא מכוסה. הנאשם היה מודע לכך, שכן הוא אישר בעדותו כי היה מודע לצורך בכיסוי הפתחים באתר (עדות הנאשם בעמוד 52 לפרטוקול). לאור גרסתו כי טרחה לכוסות את הפתח בקומה השנייה - גרסה אותה דחיתי - יש לקבוע כי היה מודע לקיומו של אותו פתח ולסקנה הנש��פת ממנו. הוא לא טען אחרת.

42. התוצאה היא שפתח מעבר צנרת בקומה השניה במבנה הדרומי, שמידותיו הם כאלת אדם יכול ליפול דרכו, לא היה מגודר וגם לא מכוסה. בכך נגרם סיכון לנפילת אדם דרך הפתח מגובה העולה על שני מטרים. הנאשם היה מודע להיעדר גידור ולהיעדר כיסוי זה של הפתח ברצפה. הוא לא נקט בפעולות להתקנת גידור או כיסוי. בכך הפרה הנאשם את הוראת תקנה 79 לתקנות. מדובר בעבירה על הוראות הפקודה (סעיפים 191 ו- 219 לפకודת). עבירה זו היא עבירה מסווג אחראיות קפידה והיא אינה דורשת הוכחת מחשבה פלילית או אף מודעות. הנintel הוא על הנאשם להראות שנגא שלא מחשבה פלילית ולא רשלנות וכי עשה את כל שניtin כדי למנוע את העבירה. מעבר לדריש - גם אם יקבע כי מדובר בעבירה הדורשת יסוד נפשי של מודעות - בענייננו יש לומר כי מתקיים בנאשם יסוד המודעות, שכן הנאשם היה מודע לכך שהפתח אינו מכוסה ואינו מגודר ושלקבוע כי הוא לא עשה את כל שניtin כדי למנוע את העבירה. על כן - מכח סעיף 219(א) לפוקודת - אני מרשים את הנאשם בעבירה לפי תקנה 79 לתקנות.

סיכום

43. לאור האמור לעיל, אני מרשים את הנאשם בעבירות הבאות:
- א) אי תיעוד בפנקס של בדיקות פיגומים בתקופה מ- 3.9.14 ועד 8.12.14, עבירה על תקנה 20(ג) לתקנות וסעיפים 191, 221 ו- 222 לפוקודת. אין מדובר בעבירה שכולה הייתה לגרום למות או לחבלת גוף.
 - ב) התקנה שלא CIAות של מדרכת מעבר ואי גידורה, עבירה על תקנות 8(א) ו- 9(א) לתקנות וסעיפים 191, 221 ו- 222 לפוקודת. מדובר בעבירה שכולה הייתה לגרום למות או לחבלת גוף.
 - ג) אי התקנת גידור של און יד ואון תיקון ברצפה בקומה שלישית של פיגום בחזית הדרומית במבנה הדרומי - עבירה על תקנה 79 לתקנות וסעיפים 191, 221 ו- 222 לפוקודת. מדובר בעבירה שכולה הייתה לגרום למות או לחבלת גוף.
 - ד) אי התקנת און יד בפתחים בקיר בקומת בניינים במבנה הדרומי - עבירה על תקנה 80 לתקנות וסעיפים 191, 221 ו- 222 לפוקודת. מדובר בעבירה שכולה הייתה לגרום למות או לחבלת גוף.
 - ה) אי התקנת גידור של און יד ואון תיקון ברצפת מעבר ובמסלול מדרגות במבנה הצפוני - עבירה על תקנה 79 לתקנות וסעיפים 191, 221 ו- 222 לפוקודת. מדובר בעבירה שכולה הייתה לגרום למות או לחבלת גוף.
 - ו) אי גידור או אי כיסוי פתח ברצפה במבנה הדרומי שדרכו יכול ליפול אדם מגובה העולה של שני מטרים - עבירה על תקנה 79 לתקנות וסעיפים 191, 221 ו- 222 לפוקודת. מדובר בעבירה שכולה הייתה לגרום למות או לחבלת גוף.

44. טיעונים לעונש ישמעו ביום 21.11.2018 בשעה 09:00. נדרשת התיצבות אישית של הנאשם, שאם לא כן ניתן יהיה לדון אותו בהיעדרו.

ניתנה היום, י"ג תשרי תשפ"ב, 19 ספטמבר 2021, בהיעדר הצדדים.